

XAVER

časopis banskobystrických bohoslovcov
ročník XXI.

2/2012

„Už vás nenazývam sluhami.

Nazval som vás priateľmi!“

(Porov. Jn 15, 15)

Z OBSAHU

<i>Politika – cesta svätosti?</i>	6
<i>Duchovná a pastoračná služba kňaza v armáde</i>	8
<i>Eucharistické modlitby</i>	10
<i>Rozvíjať misijného ducha</i>	12
<i>Eucharistia mocnejšia ako Turci</i>	14
<i>Sedem osvedčených mužov</i>	18
<i>Hudba – svedok Boží</i>	23
<i>Povolanie v hlinených nádobách</i>	28
<i>Je umelé oplodnenie naozaj pomocou?</i> ...	30

XAVER

Časopis bohoslovcov
Kňazského seminára
sv. Františka Xaverského
v Banskej Bystrici – Badíne

vychádza ako občasný
rozširuje sa svojpomocne
ročník: XXI.
číslo: 2/2012

šéfredaktor
Jozef Benčat

jazyková korektúra
Mgr. Dušan Rončák

teologický poradca
ThLic. Ján Vígláš

technické a grafické spracovanie
Marián Husár, Jozef Benčat,

coverfoto: Dominik Jáger

adresa redakcie
Kňazský seminár sv. Františka Xaverského
Banská 28
976 32 Badín, Slovakia

tel: (+421) (0) 484182602
e-mail: redakcia@xaver.sk

web: www.xaver.sk
bankové spojenie časopisu
4015367858/7500

cirkevné schválenie
Biskupský úrad B. Bystrica, č. 1377/98
tlač: LÚC Bratislava

ISSN 1335-2628

Neoznačené foto v časopise je
zo seminárneho archívu a internetu.

šéfredaktor
Jozef Benčat

redaktor
Marián Juhaniak

redaktor
Martin Mihál

distribúcia
Marek Melich

redaktor
František Veverka

redaktor
Dominik Šňahničan

redaktor
Dušan Rončák

redaktor
Michal Válka

redaktor
Marián Husár

Milí čitatelia!

Akademický rok sa pomaly blíži ku koncu a s ním prichádza i čas oddychu v podobe voľných dní zaslúžených prázdnin a dovoleniek. Priznajme si: kto z nás nemá rád čas voľna, relaxu a oddychu? Na chvíľu pozabudneme na niekedy neutíchajúci vír pracovných povinností a Pán nám dáva drahocenný čas na odpočinok.

Kapucín Raniero Cantalamessa, kazateľ Pápežského domu, sa nám prihovára slovami: „Boh nás sám učí, že je potrebné si odpočinúť. Pokoj je dar, ktorý je človeku daný, aby mohol niečo objavovať. Načerpajme cez voľné dni a chvíle silu, ale nezabudnime na modlitbu, starajme sa neustále o svoju dušu. Každá minúta, ktorú investujeme do nášho vzťahu k Bohu, je ako čas dovolenky, z ktorej sa vraciame posilnení.“

Čas voľna je i časom milosti, priestorom na rozjímanie a hľadanie skutočného pokoja tak, ako je to povedané slovami Písma: „Svoj pokoj vám dávam, nie ako ho svet dáva“ (porov. Jn 14, 27).

Sv. páter Pio hovorí: „Štúdiom kníh sa Boh hľadá, modlitbou sa nachádza.“ Pán nám o čosi intenzívnejšie v čase voľna ponecháva priestor na modlitbu a prosbu o Božiu milosť. Nech práve ona prenikne i do nášho srdca a pretvorí ho. Celý život, ktorý nám je darovaný, nech je miestom stretnutia s Bohom. Boh je ten, ktorý utíši búrku v duši človeka, dá nájsť životné poslanie medzi nespočítateľnými zrnkami piesku, prináša šťastie a radosť, ktorých je viac ako kvapiek v mori a ďaleko prekonajú i to najväčšie hmotné bohatstvo.

Boh je svetlo, neporovnateľne žiarivejšie ako ten najjasnejší deň uprostred leta. Ježiš nám chce darovať skúsenosť s týmto svetlom, ktoré v ňom prebýva. Benedikt XVI. hovorí: „Aj v najtmavšej noci je Ježiš lampou, ktorá nikdy nezhasne.“ Svätý Augustín zhrňa toto tajomstvo do nádherného vyjadrenia: „Tým, čím je slnko, ktoré vidíme, pre oči tela, tým je Kristus pre oči srdca.“

Želám vám požehnané leto, veľa Božieho pokoja, Božích milostí a ľudského dobra. Nech nám Panna Mária, ktorej 95. výročie zjavení vo Fatime si práve tento rok pripomíname, vyprosuje hojnosť Božieho požehnaní s láskavosťou starostlivej matky, ktorá sa o nás stará.

PaedDr. Miroslava ĎURKOVIČOVÁ
vyučujúca angličtinu a taliančinu

PRE PREDPLATITEĽOV:

Opäť zmena čísla účtu na: 4015367858/7500

Nedeľa má významné miesto v kresťanskom kalendári. Je to nielen deň Pánovho zmŕtvychvstania, ale aj deň, keď sa už ako zmŕtvychvstalý zjavoval svojim učeníkom. Z našich podujatí sme pre vás vybrali práve tie, ktoré sa odohrali v nedele a cez ktoré aj nám Pán zjavil svoju zvláštnu priazeň.

Druhá veľkonočná nedeľa **Na púti do Krakova**

Skupina banskobystričských bohoslovcov sa v nedeľu 15. apríla 2012 pri príležitosti sviatku Božieho milosrdenstva zúčastnila púte v Krakove – Lagievnikoch. Spolu so špirituálom Ľubomírom Gregom sa pripojili k obedňajšej omši, ktorej predsedal čenstochovský arcibiskup Stanislav Nowak. Výzvu, ktorú adresoval Ježiš apoštolovi Tomášovi, aby sa dotkol jeho rán, interpretoval arcibiskup ako výzvu na stále väčšie zjednocovanie sa s Kristom a pútnikom zaželel, aby podobne ako sestra Faustína maľovali obrazy Krista nielen na plátna, ale predovšetkým vo svojich dušiach.

Tretia veľkonočná nedeľa **Biblická nedeľa a zmena seminárnej samosprávy**

Liturgiu Tretej veľkonočnej nedele, ktorá má prívlastok biblická, celebrou 22. apríla 2012 o. Blažej Štrba. Vyzdvihol Sväté písmo ako knihu viery, modlitby, príkladov, svetla, cesty, vody, chleba, kríža, poznania, ale i ako knihu o nás samých. V závere svätej omše sa prítomným prihovoril o. rektor Ján Viglaš, ktorý sa poďakoval za službu hlavného duktora Martinovi Kováčovi a za službu hlavného ceremoniára Martinovi Kňazekovi. Pri tejto príležitosti zároveň predstavil nových predstaviteľov vedenia seminárnej samosprávy, ktorými sa stali František Veverka ako nový duktor a Pavol Lojan ako ceremonár.

Štvrtá veľkonočná nedeľa **Vo farnostiach diecézy**

Príležitosť na stretnutie s veriacimi originálnym spôsobom využilo 29. apríla 2012 počas Nedele Dobrého pastiera seminárne spoločenstvo Kňazského seminára sv. Františka Xaverského v Banskej Bystrici –

Badíne. Na pozvanie duchovných otcov seminaristi navštívili Želovce, Veľký Krtíš, Senohrad, Hrušov, Detviarsku Hutu, Dudince, Banskú Štiavnicu, Vrbovku a ich filiálky. Programy v jednotlivých farnostiach sa líšili, pretože ich tvorili bohoslovci v spolupráci s tamojšími kňazmi. Medzi hlavné body programu vo všetkých farnostiach však patrili svedectvá, kde bohoslovci predstavili cesty svojich povolání, ďalej prezentácie o histórii seminára a živote v ňom, ako aj spoločné modlitby a slávenia Eucharistie.

Šiesta veľkonočná nedeľa Univerzálnosť Cirkvi s biskupom z Kene

Na svojej ceste po Slovensku sa 13. mája 2012 zastavil v našom seminári lodwarský biskup Dominic Kimengich z Kene. Ten spolu s dvomi kňazmi, misionármi pochádzajúcimi zo Španielska, prišiel poďakovať eRkárom za projekt Dobrá novina, ktorý finančne podporil rozvojové projekty v Turkane. V Badíne biskup celeburoval svätú omšu v latinčine a po nej v diskusii odpovedal na zvedavé otázky seminaristov i predstavených. V nich predstavil cestu svojho povolania, krajinu, z ktorej pochádza, ako aj radosť i úskalia misionárskeho života. Stretnutie sa nieslo vo veľmi srdečnej atmosfére, v ktorej biskup vyjadroval veľkú radosť nad živou vierou, ktorá má v našej krajine bohatú tradíciu, pokým v Keni si budúci rok pripomenú iba 50 rokov od príchodu prvých misionárov. Biskup tu pripomenul stále aktuálnu evanjelióvu výzvu: „Žatva je veľká, ale robotníkov málo,“ a bohoslovcov pozval do misijnej činnosti, ktorá je prejavom vzťahu k univerzálnosti Cirkvi.

Siedma veľkonočná nedeľa Redakcia Xavera na Púti katolíckych masmédií

Štvrtý ročník Púte katolíckych masmédií sa tohto roku uskutočnil v Bratislave 19. mája 2012. Nechýbali na ňom ani zástupcovia časopisu Xaver, ktorí spolu s inými katolíckymi tlačovými a internetovými periodikami prezentovali svoju ohlasovateľskú činnosť. V programe nechýbala prehliadka priestorov bratislavských katolíckych médií, odovzdávanie Cien Andreja Radlinského ani svätá omša v Dóme sv. Martina, ktorú celeburoval arcibiskup Stanislav Zvolenský, predseda Rady KBS pre spoločenské komunikačné prostriedky. Na záver organizátori podujatia putujúcim novinárom ponúkli aj prezentáciu filmu *O Bohoch a ľuďoch*.

Týždenný cyklus má, podobne ako náš život, chvíle sviatočné i všedné a náš časopis Xaver chce byť v nich vaším spoločníkom. Veríme, že sa v ňom nájdete aj vy.

(mv)

foto: archív; Matej Porubský, Marek Melich

Politika – cesta svätosti?

Z akých princípov a požiadaviek vychádza profil kresťanského politika

Pojmy politika a svätosť k sebe na prvý pohľad vôbec nejdu. A predsa takto nazval spisovateľ René Lejeune svoju knihu o Robertovi Schumanovi, ktorý je považovaný za vzor kresťanského politika. Aký by mal kresťanský politik byť?

Keď si autor volil tento názov, vedel, čo robí. Preberať verejné úlohy za spoločnosť ako celok, disponovať zvláštnymi mocenskými prostriedkami, ktoré sa môžu veľmi ľahko zneužiť na vlastný prospech a obohatenie, totiž vytvára priestor náročnej skúšky na charakter a silu vôle jednotlivca alebo skupiny ľudí združenej v určitom politickom subjekte. Dnes vládne v spoločnosti všeobecná apatia a akási rezignácia v dôvere politike. Mnohí politici sú už len karikatúrami a spoločnosť akoby tým pomaly strácala jasnú predstavu o tom, aký by mal byť skutočný politik a čo je jeho úlohou.

Túto problematiku si hlbšie uvedomoval už Druhý vatikánsky koncil (1962-1965), preto rozpracoval sociálnu náuku Cirkvi, v ktorej potvrdil, že angažovanosť veriacich laikov v politike je výrazom kvalifikovaného a náročného kresťanského angažovania sa pre službu iným. Z toho všetkého však vyvstáva otázka o konkrétnej podobe morálneho profilu kresťanského politika a o tom, či je vôbec prijateľné o niečom takom hovoriť.

Najskôr je potrebné venovať pozornosť historickej analýze politických zriadení, najmä súčasnej forme politického zriadenia – demokracii, veď ona tvorí v súčasnosti základný rámec, do ktorého konanie každého politika spadá a je ním ohraničené. Jednou z kľúčových tém je dokázanie legitimitnosti aktívnej účasti kresťana na politickom dianí z náboženského hľadiska. Pápeži minulého storočia dali zelenú laikom v angažovaní sa v politike, pričom však nezabudli predstaviť základné nároky Cirkvi na takéto osoby.

Definovanie konkrétneho náhľadu na morálne kvality politika sa opiera o veľké postavy tak svetských dejín, ako aj cirkevných. Práve ich hlbšie skúmanie

Robert Schuman

a analýza v spojitosti s politikou dávajú jasnejší obraz o tom, akým spôsobom je možné tvoriť korektnú a spravodlivú politiku v akomkoľvek spoločenskom zriadení. Neodmysliteľnou požiadavkou na osobnosť kresťanského politika je aj opieranie sa o sociálne princípy solidarity, subsidiarity a spoločného dobra, ktoré mu zabezpečujú správnu orientáciu a nastavenie štátneho aparátu pri tvorbe spravodlivej sociálnej politiky. Ďalším a asi aj najdôležitejším fragmentom pri utváraní morálneho profilu kresťanského politika je predstavenie úlohy svedomia, ktoré má nenahraditeľnú funkciu v otázkach prirodzeného práva a ľudskej prirodzenosti. Práve tieto témy sú v modernej politike rozoberané viac ako kedykoľvek predtým, a preto je to najväčšia výzva, ktorá stojí pred kresťanskými politikmi.

Všetky tieto fakty pri ich syntéze tvoria konkrétny morálny obraz politického subjektu, no chýba ešte usadenie do politického prostredia. Preto je potrebné urobiť historicko-politologický exkurz, ktorý vďaka analýze socializmu a kapitalizmu pomenúva a vysvetľuje príčiny a následky javov, ktorými je definovaná súčasná postmoderná a post-socialistická spoločnosť. Táto analýza odкрýva problémy, ktoré tieto prostredia vykazujú, a utvára priestor a prostredie na aplikovanie morálnych kvalít subjektu do konkrétnej reality. Táto analýza zároveň ozrejmjuje otázku, ako by mal vyzerat' dnešný kresťanský politik, ako by sa mal správať a ktorým smerom by sa mal vo svojich činnostiach uberať. To znamená, že morálny profil kresťanského politika má vychádzať predovšetkým z hájania kresťanskej identity, ktorá je utváraná základnými mravnými čnosťami a princípmi, ako sú múdrosť, odvaha, spravodlivosť a pravdivosť. Vďaka nim je možné nachádzať korektné a zodpovedné riešenia akútnych hospodársko-ekonomických, kultúrnych či sociálnych situácií. Avšak, ešte viac je potrebné kľásť dôraz na úctu a ochranu prirodzených práv ľudí než na hospodársko-ekonomické problémy. Tu nastupuje nenahraditeľná úloha svedomia, opierajúca sa o kresťanské učenie a sociálnu náuku Cirkvi.

Presadzovanie a obhajovanie kresťanskej identity, pri zachovaní vyššie uvedených požiadaviek a ich naplňaní, môže byť v súčasnom spoločenskom prostredí liekom, ktorý dokáže priniesť uzdravenie a stabilitu nielen na Slovensku, ale v celej Európe, zmietanej dnes viac morálnou ako hospodárskou krízou, čo je následkom uvedených negatívnych účinkov a hodnôt postsocializmu a postmodernizmu. Politika je umením možného a kresťanský politik musí presne vedieť, kde sú prípustné kompromisy a kde musí jasne povedať: „Tu stojím a inak nemôžem!“

Duchovná a pastoračná služba kňaza v armáde

Kresťan, ktorý slúži v armáde, sa veľmi pravdepodobne stretne s otázkami typu: „Dovoľuje ti tvoja viera pôsobiť v takomto prostredí?“ Na túto otázku reagoval už svätý Augustín a tiež mnohí významní cirkevní otcovia. Ich odpoveď bola „áno“, pretože ten, kto slúži v armáde, vykonáva službu pre dobro v spoločnosti. Samozrejme, pokiaľ armáda chráni pokoj, mier a sféru civilného života.

Kňaz sa má snažiť byť so svojimi veriacimi. Keďže celé dejiny sú poznačené rôznymi konfliktmi, muselo na takúto situáciu reagovať aj kresťanstvo, ktoré spočiatku kategoricky odmietalo účasť na násilí.

Od odmietania k nutnosti

Predstava sveta bez násillia, vojen a zotročovania je blízka každému človekovi, ktorý miluje život a pokoj. Je to predstava ideálneho sveta. Boh stvoril svet a ľudí, aby v ňom žili v láske a slobode. Hriech spôsobil, že sa do ľudského srdca dostala nenásytná túžba zotročovať a vlastniť, ktorá produkuje zlo a násillie. Od počiatku ľudstva ten, kto disponoval silou, snažil sa svoj vplyv zväčšovať, často za použitia násillia a útočnej sily. Ranokresťanskí cirkevní otcovia zastávali radikálny výklad evanjelia a boli odporcami akýchkoľvek prejavov násillia, vojny, ako aj vojenskej služby. Praktický život však rozhodne nútil mocenské útvary používať násillie. Pohľad do minulosti ukazuje, že každá násillná reakcia proti zlu strieda ďalšie zlo. Ani ponechanie voľného priestoru násilliu nerieši otázku zla a nedokáže zastaviť násillie. Problém vojny sa postupne v kresťanskom učení premenil z diskusie o nenásillí na diskusiu o spravodlivosti.

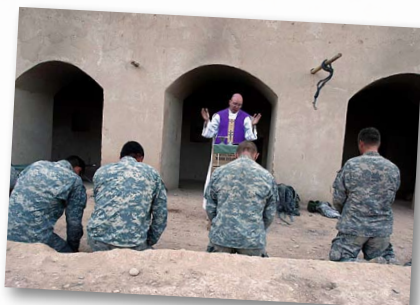
Prítomnosť ako služba

Požiadavky legitímnej obrany odôvodňujú existenciu ozbrojených síl v štátoch. Ich činnosť však musí byť v službe pokoja. Každá osoba, ktorá slúži v ozbrojených silách, je konkrétne povolaná, aby chránila dobro, pravdu a spravodlivosť vo svete. Na základe načrtnutého vývoja môžeme vidieť, že kresťanstvo má miesto v armádach a silových zložkách štátov, ktoré slúžia na udržanie pokoja a poriadku, prípadne ako hrozba nespravodlivým agresorom.

Ježiš Kristus o sebe hovorí, že neprišiel na svet dať sa obsluhovať, ale slúžiť. Slovo služba by preto malo charakterizovať život každého kresťana. Kňaz, ktorý pôsobí v prostredí armády, sa o to snaží dvojnásobne. Slúži v armáde a zároveň ponúka duchovnú službu vojakom. Pôsobenie kňazov medzi vojakmi je možné sledovať viac než šesťnásť storočí. Ich prítomnosť sa začína v období antiky, pokračuje cez stredovekú Európu a obdobie križiackych výprav až do obdobia súčasnej doby.

Vojak i služobník

Zo skúseností vieme, že je náročné viesť k modlitbe, viere a náboženskému životu práve ľudí vo veku 25 až 40 rokov a práve toto je veková skupina, ktorá v ozbrojených silách prevláda. Prítomnosť kňaza medzi vojakmi ponúka pomoc nielen pre veriacich, ale pre všetkých vojakov, ktorí o ňu majú záujem. Svojou prítomnosťou poukazuje na rozmer duchovna aj v tvrdom prostredí armády, ktoré je často od kresťanstva vzdialené. Je nápomocný pri udržiavaní morálnosti a napomáha vytvorenie jednoty medzi vojenským a kresťanským povoláním každého jednotlivca.

Kňazovi, ktorý pracuje v tejto oblasti, nesmie chýbať empatia, ľudskosť, zbožnosť, normálnosť a akási vnútorná láska či osobný záujem o vojenské povolanie. Osobná prítomnosť kňaza medzi vojakmi mu umožňuje vidieť ich ťažkosti či problémy a vhodne na ne reagovať. Vojenského kaplána na prvom mieste nezaujímajú vojenské či fyzické výkony vojakov, ale v prvom rade srdce a duša každého, s kým sa stretne. Takýto nezištný záujem o samotného človeka a jeho vnútro nemôže okrem kňaza nikto iný ponúknuť.

Vojenské prostredie je charakteristické tvrdosťou, ktorá sa prejavuje aj na vojakoch a môže spôsobovať potláčanie záujmu o duchovno. Práve osobný príklad kňaza, jeho prítomnosť v „dobrom i zlom“ môže napomôcť zvýšenie záujmu o napĺňanie duchovných potrieb osobnosti.

Pastorácia na miestach, ktoré nie sú vyslovene kresťanskou pôdou – a takéto miesto predstavuje aj armáda –, určite patria k duchovno-pastoračným výzvam súčasnej doby. Je preto veľmi potrebné, aby sa aj tí kresťania, ktorých sa nedotýkajú potreby armády a služba v nej priamo, modlili za kňazov, ktorí vykonávajú svoju službu v tomto ťažkom a nie vyslovene kresťanskom prostredí.

Dominik JÁGER, 6. ročník

Eucharistické modlitby

– účasť na tajomstvách vykúpenia

Teologická hĺbka a krása eucharistických modlitieb spočíva v ich jednoduchosti, ale pritom veľkej výpovednej hodnote. Približujú nám tajomstvo nášho vykúpenia a dávajú nám na ňom účasť.

Eucharistická modlitba je ústrednou časťou celej svätej omše, lebo v nej eucharistické slávenie dosahuje svoj vrchol, ktorý predstavuje nekrvavá obeta Ježiša Krista, nášho Vykupiteľa. Gestá a slová, ktoré obsahuje každá eucharistická modlitba, sú gestami a slovami samého Krista, tak ako nám ich zachovalo Písmo. Posledná večera, dejisko prvej svätej omše celebrovanej samotným Kristom, ostáva nerozlučne prepojená s obetou kríža. Túto obetu priniesol Boží Syn, aby zmieril ľudstvo so svojím Otcom a skrze kríž nám daroval aj účasť na živote a sláve Božích detí. Cirkev na oltároch celého sveta denne sprítomňuje udalosť Poslednej večere a následnej vykupiteľskej obety prinášaním darov, ktoré Boží ľud

ponúka Bohu Otcovi ako obetu samého Krista. Tieto dary chleba a vína pripomínajú už starozákonnú udalosť, keď salemský kráľ Melchizedech priniesol chlieb a víno, lebo bol kňazom Najvyššieho Boha. Aj novozákonnú obetu prináša kňaz, ale spolu s ním tak koná celé spoločenstvo, ktoré je prítomné na slávení. Lebo tak ako kňaz, aj veriaci ľud je časťou mystického tela Kristovho, ktorého je on Hlavou.

Od latinčiny k aktívnej účasti

Cirkev dlhé stáročia používala jedinou eucharistickú modlitbu, nazývanú *Rímsky kánon*. Modlitba bola v latinčine, čo sa neskôr ukázalo ako istý problém, pretože rozšírením sa na vidiek do Cirkvi prichádzali aj ľudia jednoduchší, ktorí nerozumeli reči liturgie. Slávenie svätej omše začalo byť pre bežný ľud tajomné a neprístupné. Tento stav však zotrval až do Druhého vatikánskeho koncilu, ktorý vo svojej konštitúcii *Sacrosanctum concilium* vyslovil žiadosť, aby bol Boží ľud aktívne a nábožne zapojený do liturgického slávenia. Hlavným motívom reformy bol vždy pastorálny motív – *participatio actiosa*, čiže aktívna účasť.

Nové eucharistické modlitby

Nové eucharistické modlitby vznikli preto, aby odpovedali na potreby dnešnej doby a priblížili tak hĺbku tajomstva Eucharistie bližšie k zhromaždeniu veriacich. Ako odpoveď na túto potrebu vznikli okrem revidovaného Rímskeho kánona spočiatku ďalšie tri eucharistické modlitby. Jedna z nich – Druhá eucharistická modlitba – mala podklad v spise zo 4. storočia *Traditio apostolica*. Tretia eucharistická modlitba je novšieho dáta a predkladá nám myšlienky inšpirované Svätým písmom. Štvrtá je vo veľkej miere ovplyvnená východnou tradíciou.

Starostlivosť Cirkvi o všetky svoje deti krásne dokumentuje vydanie smerníc pre omše za účasti detí, ktoré predchádzali samotnému vydaniu eucharistických modlitieb pre sväté omše, na ktorých sú prítomné predovšetkým deti.

Jubilejný rok 1975 dal podnet pre vznik Eucharistických modlitieb za zmierenie, ktoré reflektovali jeho hlavné témy – potrebu obnovy a zmierenia v dnešnom svete. Text týchto eucharistických modlitieb to aj krásne vystihuje.

Z aktivity biskupskej konferencie Švajčiarska vznikla Eucharistická modlitba za rozličné potreby. A aj keď si hneď nenašla miesto v Rímskom misáli, predsa jej bohaté využitie viedlo k tomu, aby text tejto anafory bol začlenený do tzv. typického vydania Rímskeho misála.

Modlí sa celý ľud

Liturgická reforma správne vložila eucharistickú modlitbu do centra liturgie a života Cirkvi. Z tajomného a tichého slávenia sa stala záležitosť a slávnosť celého liturgického zhromaždenia. Aj keď mala predchádzajúca liturgia svoju krásu a hĺbku, predsa len nevedela aktívne zapojiť veriacich do diania najväčšieho tajomstva, ktorým je svätá omša. Hlasy o *participatio actuosa* sa ozývali už dávno pred Druhým vatikánskym koncilom. A tak už pápeži 20. storočia, počnúc Píom X., mali veľkú starosť a záujem o to, aby sa priblížilo veriacim tajomstvo obety práve ich aktívnym zapojením sa. Predsa však muselo prejsť ešte vyše polstoročie, aby tieto zmeny našli odozvu predovšetkým u pastierov Cirkvi. Boží ľud tak už nie je len nemým pozorovateľom, ale aktívne sa zapája do slávenia Kristovej obety. Robí tak na určených miestach akklamáciou, teda zvolaním. Odpovedá na výzvy celebranta, a tak uplatňuje svoje všeobecné kňazstvo, získané vo sviatosti krstu.

Najsvätejšia obeta ostane vždy stredobodom života Cirkvi, preto nové eucharistické modlitby sú vhodným spestrením každodenného slávenia. Ich teologická hĺbka, ktorá často vychádza zo Svätého písma, totiž približuje človeka k hlbšiemu poznaniu Boha. Texty eucharistických modlitieb nám približujú lásku, ktorou nás miluje Kristus, Boží Syn, lebo táto láska nám dala život v slobode.

Peter TÓTH, 6. ročník

ROZVÍJAŤ MISIJNÉHO DUCHA je dôležité a potrebné pre celú Cirkev

Nevšedná návšteva kenského biskupa Mons. Dominica Kimengicha v našom seminári v nedeľu 13. mája dala podnet, aby sme tým, čím nás obohatil on, aj my obohatili vás.

Áká bola vaša cesta povolania ku kňazstvu? Narodili ste sa v kresťanskej rodine?

Nie, nenarodil. Moji rodičia neboli kresťania. Naša rodina vyznávala tradičné africké náboženstvo. Moja cesta viedla cez misionárov, ktorí neďaleko od nás postavili školu. Sem sme chodili s mojimi piatimi staršími súrodencami, ktorí sa tiež potom, keď boli dospelí, stali kresťanmi. Ja som sa stal kresťanom ako 16-ročný a moja cesta viery bola vo mne taká silná, že som sa po dvoch rokoch ako 18-ročný rozhodol ísť do seminára. Z môjho kmeňa, ktorý má okolo päťtisíc ľudí, som sa ako prvý stal kňazom. A teda som aj prvý biskup z našej komunity :-). Naša viera je veľmi mladá a my sme v podstate prvá generácia kresťanov, ktorá na našom území žije.

Biskup Kimengich s Mariánom Čaučíkom, riaditeľom Dobrej noviny

Ako dlho ste biskupom?

O pár dní, 22. mája, budú presne dva roky od mojej biskupskej vysviacky. Bol som vtedy v hlavnom meste Nairobi. Boh sa mi prihovril cez nuncia, že sa mám stať biskupom a ísť do Lodwaru. Deväť mesiacov som tam bol pomocným biskupom a potom som sa stal diecéznym biskupom. Pracoval som predtým pre konferenciu biskupov v oblasti kanonického práva a keď mi nuncius zavola, aby som sa stal biskupom, bolo to pre mňa veľmi veľké prekvapenie. Bolo to nečakané, ale povedal som si, nech sa deje Božia vôľa. A ona sa deje a prichádza k nám aj cez slová druhých ľudí.

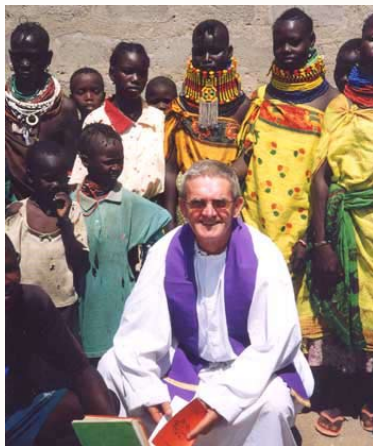
Pri svätej omši ste spomínali, že budete sláviť 50. výročie evanjelizácie. Ide o výročie vašej diecézy, či celej Kene?

Výročie diecézy. Do Kene prišli prví misionári pred 120 rokmi, no keďže Turkana a Lodwar je veľmi vzdialená a odľahlá časť Kene, prví misionári sem prišli len pred päťdesiatimi rokmi.

Ako misionárov prijali domorodí obyvatelia?

Prví misionári prišli do Turkany počas obdobia veľkého hladomoru, takže ich prvými poslaním ani nebolo evanjelizovať, ale pomáhať ľuďom. Aj preto ich prijali veľmi otvorene, lebo videli, že im pomáhajú v ich veľkej núdzi. Prví misionári pochádzali z Írska a boli prijímaní veľmi otvorene a tak to zostalo dodnes. Problémom je len to, že je ich málo. Máme 44 misionárov, no naša rozloha je veľmi veľká a nás je veľmi málo.

Jeden z misionárov diecézy Lodwar medzi domácimi obyvateľmi

Ako zhruba vyzerá váš pracovný a pastoračný harmonogram?

Nie všetky naše farnosti sú nomádske, ale máme aj viacero stabilných farností. Sem chodievam vysluhovať sviatosť birmovania a vidieť a riadiť viaceré aktivity, ktoré sa tam dejú. Som tretím biskupom v diecéze a už moji predchodcovia zriadili diecéznu kúriu, kde máme viacero rôznych oddelení. Máme rozvojovú kanceláriu, pastoračnú, laický apoštolát, ale i kanceláriu pre zdravotníctvo, vzdelávanie či vodu, takže sa okrem pastoraácie staráme o veľké množstvo ďalších vecí. Tieto oddelenia majú svojich ľudí a mojou úlohou je dívať sa na to „zhora“, a tak riadiť a usmerňovať ich činnosť. Každý pondelok sa spolu stretávame na svätej omši, po ktorej diskutujeme a rozmyšľáme, ako čo najlepšie rozvíjať a korigovať naše aktivity. Mojou úlohou je tiež veľa cestovať. Lodwar je približne v strede diecézy, no keď sa chcem dostať napríklad do 200 km vzdalenej farnosti, musím cestovať približne

päť hodín. Naše cesty sú veľmi neudržiavané, a tak keď mám niekde byť v nedeľu, musím začať cestovať už v piatok.

Čo je na misiách najkrajšie?

Ste v misii a ohlasujete Ježiša Krista, a to veľmi naplňa. Musíte zabúdať na seba a štedro rozdať svoj život druhým, no to duchovné naplnenie je veľmi veľké. Keď sa tak pozerám na vaše diecézy a vidím vás bohoslovcov a viem, že v diecéze je veľa

kňazov, bolo by veľmi dobré, ak by niektorí z vás, keby to tak cítili, prišli slúžiť ako dobrovoľníci alebo misionári aj k nám :-). Byť misionárom neznamená len ísť do vzdialených časti sveta, ale podporovať misie tam, kde sme, ako to robí napríklad eRko. Aj vy, keď sa raz stanete kňazmi, tak vo svojich farnostiach budete môcť podporovať a rozvíjať misijného ducha, čo je pre Cirkev veľmi dôležité a potrebné.

Čo vás na Slovensku zaujalo najviac?

Som na Slovensku po prvýkrát. Včera som bol na dvoch misijných púťach v Levoči a v Rajeckej Lesnej, kde som videl deti a mladých ľudí a ich živý vzťah k Cirkvi a viere, a to ma veľmi oslovilo. Je to pre nás určitý model a vzor, pri ktorom sa učíme, ako môžeme rozvíjať svoju Cirkev. Vaša Cirkev má veľa tradície a veľkú históriu a môžeme sa od vás dosť naučiť, ako pracujete s deťmi, mladými ľuďmi, ako robíte liturgiu, ako je Cirkev organizovaná. Toto všetko je pre nás veľmi zaujímavé.

*Z dialógu biskupa Kimengicha s bohoslovcami a predstavenými spracoval
František VEVERKA, 4. ročník
foto: Matej Porubský, internet*

Drieň: Eucharistia mocnejšia ako Turci

Počuli ste už o mieste na Slovensku, kde by sa zvláštnym spôsobom uctievala Eucharistia? Máme mnohé mariánske pútnické miesta, no nájsť „eucharistické pútnické miesto“ nie je až také jednoduché. Ja o jednom takomto mieste viem.

Určite nechcem popierať hodnotu miest úcty k Panne Márii, veď napokon práve Mária je neoddeliteľne spojená s Eucharistiou. Iste, Eucharistii sa klaníme v každom kostole, no myslím na osobitné miesto, ktorého by sa zvláštnym spôsobom „dotkla“ Ježišova prítomnosť v Eucharistii. Miestom, ktorého sa takto zvláštne eucharistický Ježiš dotkol, je aj Drieň.

Podnety na úctu v minulosti...

Drieň je tiché miesto uprostred lesa v Štiavnických vrchoch, patriace do farnosti Štiavnické Bane. Prísť na toto miesto možno buď z obce Uhliská, ktoré sú filiálkou farnosti Pukanec, alebo z Vysokej, filiálky Štiavnických Baní. K tomuto miestu sa viaže povesť, opisujúca udalosť z čias tureckých vpádov. Turci rabovali dediny okolo Banskej Štiavnice a neobišli ani spomínanú obec Vysoká. Ľudia hľadali útočisko v blízkom lese, práve na mieste zvanom Drieň. Bol medzi nimi aj kňaz, ktorý so sebou vzal z kostola Najsvätejšiu sviatosť v monštrancii, aby ju ochránil pred zneuctením. Na Drieni položil Sviatosť na skalu, ktorá je dodnes na tomto mieste. Turci však ukrytých Vysočanov objavili. A keď sa už chystali na bezbranných ľudí zaútočiť, kone ostali stáť a ani sa nepohli. Vojaci z nich teda zosadli, no len čo postúpili krok-dva dopredu, zasiahla ich žiara, čo vychádzala z Eucharistie. Svetlo bolo také silné, že sa nemohli naň ani pozrieť. Niektorí jazdci oslepli. A turecký oddiel odtiahol...

...a dnes

Výjav zázraku je zachytený na klenbe kostola vo Vysokej a kópia obrazu je umiestnená aj na Drieni. V roku 2005, ktorý bl. Ján Pavol II. vyhlásil za Rok Eucharistie, sa na tomto mieste prvýkrát slúžila sv. omša. S návrhom znovu objaviť toto miesto prišiel organista v Pukanci, Mgr. Miroslav Slivka. Stretol sa s podporou farára v Pukanci, vdp. Jána Mališa, ktorý odvtedy každoročne, s obetavosťou a veľkým úsilím, iniciuje sv. omše na Drieni. Pri sv. omši 17. septembra 2011 diecézny administrátor, Mons. Marián Bublinc, požehnal na tomto mieste novú lesnú kaplnku.

Nová lesná kaplnka na Drieni

Obrazok hore: Výjav udalosti - kópia obrazu z kostola vo Vysokej umiestnená na Drieni

Tichý svedok udalosti...

Určite, udalosť na Drieni nie je ešte dôkladne preskúmaná a historicky podložená. No už samotný fakt, že myšlienka na túto udalosť pretrvala medzi ľuďmi až podnes, je istým znamením, že sa tu „niečo stalo“. Obyvatelia Vysokiej spomínajú, že vždy sa na tomto mieste modlili. Tichým svedkom udalosti je skala, na ktorej mala byť položená Eucharistia. Zachoval sa na nej nápis, ktorý je zložený z týchto častí: **1700 5 8** – nápis sem niekto vytesal 8. mája 1700, ide skôr o dátum výročia udalosti, lebo v roku 1700 už konflikty s Turkami neexistovali. Pod dátumom je nápis **JHS**, teda symbol Oltárnej sviatosti. Ďalej sú tu písmená **MF**, ide asi o iniciály miestneho kňaza, ktorý bol v uvedený deň na bohoslužbách na tomto mieste. Tieto informácie sa zakladajú na výskume Jozefa Labudu, archeológa a riaditeľa Slovenského banského múzea v Banskej Štiavnici. Ten potvrdil autenticitu tohto nápisu, lebo mnohé takéto nápisy sú len falzifikátmi bez historickej hodnoty.

Skala, kde bola položená Eucharistia, a nápis

...prehlbuje vieru

Drieň je miestom, kde síce nie je eucharistický zázrak dokonale historicky doložený, no už svojou tichou a nenápadnou existenciou hovorí o Eucharistii. Veď v Eucharistii je Ježiš prítomný medzi nami tiež veľmi nenápadne, je tichým Chlebom, položeným na oltári. No tento Chlieb je mocný a živý, tak ako o tom hovorí drienska povesť. Keby hneď aj celkom pravdivou nebola, predsa len v nás prehlbuje vieru v Ježišovu skutočnú prítomnosť v Eucharistii. A to je cieľom tohto miesta – prehliť svoj vzťah k Eucharistii, nanovo uveriť, že Ježiš v Eucharistii zostáva s nami aj uprostred nebezpečenstva, strachu a neistoty. Toto miesto je svedkom toho, že Ježiš je Dobrý Pastier, ktorý neuteká od oviec vtedy, keď vidí prichádzať vlka. Ak sa nám aspoň trochu na tomto mieste rozochveje srdce, Drieň splnil svoj cieľ – prehľbil našu vieru a lásku k Eucharistii. A potom už až tak nezáleží, či sa to skutočne stalo, alebo nie...

Spoločenstvo veriacich na jednej z púti

Prichádza leto. Ak by som Vám mohol dať jeden tip na letný výlet či skôr púť, odporúčam ísť na Drieň. Je to tiché miesto, vhodné na oddych, modlitbu či rozhovor. Choďte sa pozrieť na miesto, ktorého sa zvláštnym spôsobom dotkla Ježišova prítomnosť v Eucharistii. A nechajte, aby sa dotkla aj vás.

Michal MALIŠ, 6. ročník
foto: archív

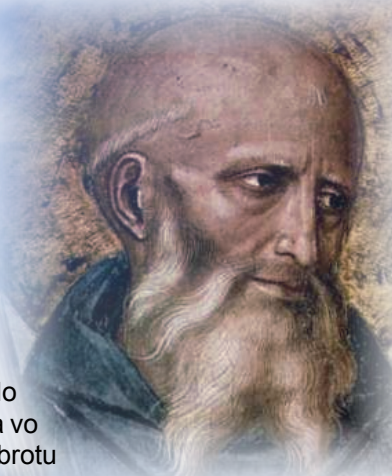
CESTY PRÍKLADU „PRÁZDNINOVÝCH“ SVÄTCOV

„Vo vzťahu s Pánom prázdniny neexistujú,“ hovoríeva náš otec špirituál. Už tretí raz vám v rámci letného čísla nášho časopisu prinášame návod, ako duchovne prežiť čas prázdnin, čas dovoleniek. V nasledujúcich riadkoch zaostríme svoj pohľad na päť prázdninových svätcov a ich posolstvo pre nás práve v čase prázdnin.

V jednom z prvých júlových dní 6. júla slávime spomienku na svätú Máriu Goretti. Táto mladá svätica, toto mladé dievča, ktoré žilo na prelome 19. a 20. storočia v Taliansku, nám je vzorom hneď na začiatku prázdnin. Ako dvanásťročná sa stala mučenicou čistoty. Nepodľahla žiadostivej túžbe jej osemnásťročného suseda, ktorý ju dobodol nožom, na následky čoho zomrela. Ešte pred smrťou v nemocnici mu odpustila. Nasledovať jej príklad znamená vydať sa na cestu obrany svojej viery, svojho presvedčenia, a zároveň byť Ježišovým učeníkom, ktorý sa učí odpúšťať tým, čo mu spôsobujú rôzne príkoria.

Druhým svätcom prázdnin je svätý Benedikt, ktorý patrí medzi šiestich patrónov Európy a ktorého sviatok slávime 11. júla. Tento mních z prelomu 5. a 6. storočia je otcom mníšskeho života na kresťanskom Západe a otcom rehole benediktínov. Svätý Benedikt pri písaní reguly pre mníchov často citoval slová Písma: „Aby bol vo všetkom oslávený Boh.“ (1 Pt 4, 11). Toto motto tvorí dôležitú súčasť spirituality benediktínov a je nádherným programom pre čas voľna, ktorý máme pred sebou. Svätý Benedikt nás pozýva konať všetko s Pánom. Jeho pozývať do našich radostí i starostí a zároveň snažiť sa vo všetkom, čo konáme, približovať jeho dobrotu a lásku iným.

Ďalším „prázdninovým“ svätcom je mučeník z 3. storočia – sv. Vavrinec, diakon. Jeho sviatok slávime 10. augusta. Vavrinec patrili k diakonom svätého pápeža Sixta II. Počas prenasledovania bol spolu s ostatnými diakonmi i so samotným pápežom zajatý a umučený. Niekoľko dní pred svojou smrťou dostal príkaz od pápeža, aby rozdal všetky poklady Cirkvi chudobným a mrzákom, čo aj urobil. Keď ho cisárske vojská zajali, vojenský

prefekt žiadal od neho poklady, ktoré má Cirkev. Vavrinec, keďže všetko predtým na pokyn pápeža rozdal, dal priviesť pred prefekta všetkých chorých, chudobných, vdovy, siroty a povedal: „Toto sú poklady Cirkvi.“ Vavrinec je nám okrem vzoru mučeníctva príkladom aj v úcte k človekovi. Práve človek je poklad Cirkvi. Nech nám aj Vavrincov príklad počas tohto času prázdnin pomáha prehĺbiť si úctu k našim blíznym, k ľudskej osobe, a uvedomiť si, že blížni a vzťahy, ktoré s nimi utvárame, sú nesmierne poklady, ktoré nám Pán dáva.

Štvrtým svätcom, na ktorého by sme chceli upriamiť pohľad, je svätý Bernard z Clairvaux. Tento cisterciánsky opát a učiteľ Cirkvi žil na prelome 11. a 12. storočia. Bernard, nesmierne múdry muž (nechali si od neho radiť pápeži), sa vyznačoval veľkou pokorou, horlivosťou v ohlasovaní evanjelia prostredníctvom kázania a obnovou ducha mníšskeho života. V modlitbe breviára v deň jeho sviatku, ktorý slávime 20. augusta, čítame myšlienku: „Milujem preto, lebo milujem, milujem, aby som miloval.“ Tieto jednoduché slová obsahujú v sebe nesmiernu hĺbku.

Tvoria akési zamyslenie nad tým, čo je podstatou lásky, otázku,

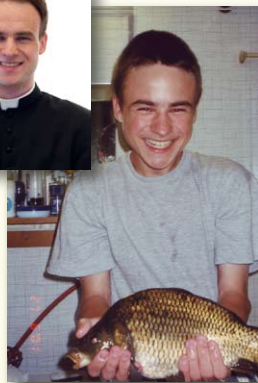
prečo vlastne milujeme. Nieкто miluje, pretože chce niečo dosiahnuť, nieкто preukazuje druhému lásku zo zisku. No láska podľa slov sv. Bernarda žije pre lásku. Bernard nás vo svojich slovách pozyva pozrieť sa na to, aká je naša láska.

Posledný svätec času prázdnin sa pripomína hneď na druhý deň po sv. Bernardovi – 21. augusta. V tento deň slávime spomienku na svätého pápeža Pia X. Tento pápež stál na čele Cirkvi začiatkom 20. storočia, v neľahkom čase pred prvou svetovou vojnou. Stal sa veľkým reformátorom. Reformoval misál, breviár, cirkevné právo, liturgickú hudbu, sviatostný život, biblické a teologické štúdiá. Toto veľká túžba po zmene niektorých vecí vychádzala z jeho pápežského hesla „Všetko obnoviť v Kristovi“. Toto heslo jednoduchého, skromného a napriek tomu veľkého pápeža môže poslúžiť aj nám. Aj my máme byť tými, ktorí svoj život obnovujú, riadia podľa Krista, podľa evanjelia, a tak žijú plnohodnotný, krásny život. Čas prázdnin môže byť časom, keď sa môžeme pozrieť aj na naše nedostatky, respektíve na veci, v ktorých sme vo vzťahu s Kristom poľavili, a snažiť sa ich opäť obnoviť, opraviť, vylepšiť. Sv. Pius X. je nám v tom veľkým vzorom.

Priblížili sme si päť „prázdninových“ svätcov a zároveň päť ciest, ako nasmerovať svoj duchovný život. Vyprosujme si od nich, aby sme aj my dokázali odpúšťať a vo všetkom oslavovať svojho Pána. Aby sme si vždy uvedomovali veľkosť každého človeka, zmysel lásky a všetko premieňali v Kristovom duchu a duchu evanjelia.

SEDEM OSVEDČENÝCH MUŽOV

Podobne ako Ježišovi učeníci v Skutkoch apoštolov ustanovili siedmich diakonov, boli aj títo naši bratia pred rokom ustanovení na rovnakú, resp. podobnú službu. Ich čas sa však pre prijímanie plnosti Ducha a múdrosti v seminári naplnil, preto predtým, ako prijímú kňazské svätenie, patrilo by sa, aby pri tej príležitosti niečo povedali...

MICHAL MALIŠ

vek: 25 rokov, **diakonská prax:** Banská Bystrica – Katedrála,
primície: 10. 06. 2012 Levice – mesto o 10.30 hod.

1. *Kedy sa u teba prvýkrát objavila myšlienka stať sa kňazom a čím všetkým iným si chcel byť?*

Myšlienka na kňazstvo ma sprevádzala od detstva, ale dlhý čas to bolo len také detské, hravé. Počas strednej školy to začalo dostávať vážnejšie kontúry. Už počas spomínanej strednej školy – chodil som na priemyslovku v Leviciach – sa mi celkom zapáčila práca v strojárstve. Priťahoval ma aj vedecký či výskumný smer, najmä skúmanie materiálov z ušľachtilej ocele. Ale nakoniec som sa ja sám ocitol v Božej „vyhni“, aj keď si nedovoliť o sebe povedať, že som ušľachtilým materiálom.

2. *Ktoré predmety si si počas štúdií obľúbil najviac a ktoré ti naopak sedeli najmenej?*

Určite aj kvôli kvalitným vyučujúcim biblických predmetov, na ktorých nebolo vidieť len odbornosť, ale aj hlboký vzťah k Božiemu slovu a ľudské kvality, som si obľúbil práve predmety týkajúce sa Sv. písma, najmä Nový zákon a evanjeliá. Nie celkom mi sedelo kánonické právo, no nie kvôli vyučujúcim, ale asi preto, že si vyžaduje presné vyjadrovanie, štruktúrovanú pamäť, opäť presné vyjadrovanie, a to asi nie je celkom môj štýl.

3. *Onedlho sa staneš „rybárom ľudí s kňazskou mocou“. Aké sú tvoje obavy z tohto poslania?*

Nebojím sa o Božiu vernosť, lebo Boh je verný človeku a on nemôže zaprieť seba samého. Viem, že nikto ma nemôže vytrhnúť z jeho ruky. To, čoho sa bojím, je to, že by som sa sám dobrovoľne z tejto jeho ruky vybral niekde preč, že by som sa rozhodol vymaniť z jeho náručia.

MIROSLAV PINTÉR

vek: 24 rokov, **diakonská prax:** Levice – mesto,
primície: 10. 06. 2012 Čebovce o 16.00 hod.

1. *Kedy sa u teba prvýkrát objavila myšlienka stať sa kňazom a čím všetkým iným si chcel byť?*

Ako väčšina mladých ľudí, aj ja som mal rôzne predstavy o svojom budúcom povolání. Napriek tomu, že sa mi celkom pozdávala policajná služba i povolanie zverolekára, myšlienka kňazstva vždy bola v mojom živote prítomná. Kňazské povolanie vo mne postupne dozrievalo, na čom má veľký podiel aj sviatosť birmovania, ktorú som prijal počas gymnaziálnych rokov.

2. *Aká je tvoja predstava ideálne stráveného voľného večera?*
Ideálnym večerom je pre mňa ten, ktorý trávim spolu s priateľmi.

3. *Čo všetko je pre teba prvoradé v kňazskom povolaní?*

Kňazstvo je neoddeliteľné od služby, ktorá môže mať rôzne formy. Služiť ľuďom znamená služiť aj Bohu. V tomto duchu by sa malo žiť kňazstvo, čo ja osobne považujem za veľmi dôležitú skutočnosť.

VLADIMÍR VÁCLAVÍK

vek: 25 rokov, **diakonská prax:** Detva,
primície: 16. 06. 2012 Bušince o 10.30 hod.

1. *Kedy sa u teba prvýkrát objavila myšlienka stať sa kňazom a čím všetkým iným si chcel byť?*

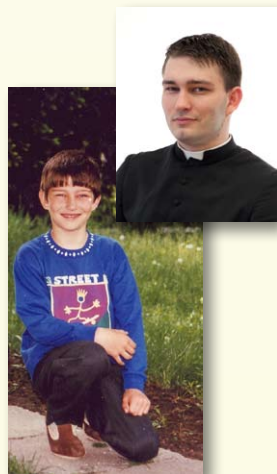
Prvýkrát mi napadla myšlienka byť kňazom, keď som mal 15 rokov. Ale nebola to moja myšlienka :-). V detstve som chcel byť vojenským pilotom, hokejistom.

2. *Čo je podľa teba najdôležitejšie pre zachovanie si povolania ku kňazstvu?*

Vedomie svojej hodnoty v Božích očiach. Ide o prijatie svojich darov, ale ešte viac svojich nedostatkov.

3. *Mal si pred seminárom dievča? Aký je tvoj postoj k celibátu?*

Áno, mal. A čo sa týka celibátu, vidím v ňom zmysel. Bráni ma pred mojím egoizmom a dáva mi príležitosť v slobode milovať svojich blízkych.

DOMINIK JÁGER

vek: 28 rokov, **diakónská prax:** Handlová,
primície: 10. 06. 2012 Lieskovec o 10.00 hod.

1. *Kedy sa u teba prvýkrát objavila myšlienka stať sa kňazom a čím všetkým iným si chcel byť?*

Od malička ma zaujímala technika a popri otcovi som mal možnosť dostať sa už od detstva k opravovaniu áut. Touto cestou smerovali aj moje kroky a túžil som mať autoservis. Božie volanie ku kňazskej službe však postupne prerástlo túto moju túžbu.

2. *Ktoré predmety si si počas*

štúdií obľúbil najviac a ktoré ti naopak sedeli najmenej?

Nie som knihomol a do štúdia abstraktných vied (patrí sem aj teológia) sa musím prinútiť. Z tohto dôvodu mi je ťažko nájsť obľúbený predmet. Dost' mi pomáhali niektorí prednášajúci, ktorí dokázali zo svojho pre mňa nezaujímavého predmetu urobiť zaujímavý.

3. *Ak by si si mohol vybrať, v ktorej oblasti pastorácie by si rád pôsobil a prečo?*

Už počas štúdia v seminári som sa zaujímal o duchovnú a pastoračnú službu kňaza v armáde, čoho výsledkom je aj moja diplomová práca (pozn. red.: Akýsi „výťah“ z nej si môžete prečítať aj v tomto čísle Xavera). Keby bola potreba pastorácie v tejto oblasti, s Božou pomocou by som do toho išiel. A prečo? Sám presne neviem, ale nejako sa mi zdajú byť títo ľudia blízki. Možno preto, že to je prostredie, kde je veľa techniky :-).

JOZEF MIKULA

vek: 36 rokov, **diakónská prax:** Banská Bystrica – mesto,
primície: 17. 06. 2012 Košice – Dóm sv. Alžbety o 10.30 hod.

1. *Kedy sa u teba prvýkrát objavila myšlienka stať sa kňazom a čím všetkým iným si chcel byť?*

Cesta ku kňazstvu u mňa nebola taká priamočiara. V detstve som chcel byť automechanikom, neskôr som vyštudoval informatiku a pracoval ako programátor. Boh sa začal dotýkať môjho srdca, keď som mal 15 – 16 rokov, ale na povolanie som odpovedal až neskôr. Do seminára som vstúpil ako 30-ročný.

2. *Patíš do komunity Emanuel. Aké poslanie ťa v nej čaká po kňazskej vysviacke?*

Kňaz tejto komunity pôsobí rovnako ako diecézny kňaz vo farnosti, ale popritom sa venuje aj pastorácii v komunite. Samozrejme, je tu možnosť ísť na určitý čas aj niekde na misie. Myslím, že každý kňaz potrebuje určité spoločenstvo.

3. *Aký je tvoj najkrajší zážitok zo seminára?*

Je ťažké vybrať ten najkrajší. Celý život v seminári je akési dobrodružstvo života s Bohom, ktorý prináša veľa krásneho, ale aj náročného. Svetlé chvíle radosti, ale aj dni v tmavších odtieňoch. Podobne je to aj so životom v seminárnom spoločenstve. Zažívame tu veľa krásnych a samozrejme aj humorných situácií. Najlepšie spomienky mám na ročníkové výlety.

PETER TÓTH

vek: 31 rokov

diakonská prax: Prievidza – mesto, Zvolen – mesto,

primície: 17. 06. 2012 Levice – mesto o 10.30 hod.

1. *Kedy sa u teba prvýkrát objavila myšlienka stať sa kňazom a čím všetkým iným si chcel byť?*

Prvýkrát mi táto myšlienka napadla v čase puberty. Mohol som mať asi tak 14 rokov. Ako malý chlapec som chcel byť športovcom. Hrával som hokej, ale po otcovej smrti som sa toho musel vzdať.

2. *Čo je podľa teba najväčší problém v dnešnej liturgii a prečo?*

Problémom je, aspoň v mnohých prípadoch, nazvime to, laxný prístup k posvätným tajomstvám, ktoré sa slávia. Žiaľ, niekedy to vychádza priamo od kňaza. Sú známe vety

v prípadoch, ak sa niečo nerobí tak, ako sa má: „Veď Bohu na tom nezáleží...“ alebo „Veď je to jedno...“ alebo „Čo je na tom?“ Avšak keď Cirkev niečo určí alebo stanoví, ako môžeme potom hovoriť o nezáujme Boha, či mávnuť rukou, že je to jedno?!

3. *Na základe čoho si sa vlastne rozhodol pre kňazstvo?*

Na základe vnútorného presvedčenia, že si ma Ježiš povolal do svojej vinice, aby som spolu s ním pracoval pre Boha Otca a pre Boží ľud.

PETER LUPTÁK

vek: 25 rokov,

diakonská prax: Prievidza – Zapotôčky,

primície: 10. 06. 2012 Detva o 10.00 hod.

1. *Kedy sa u teba prvýkrát objavila myšlienka stať sa kňazom a čím všetkým iným si chcel byť?*

Presný dátum si nepamätám, ale viem, že ako približne desať- až jedenástročný som doma párkrát „slúžil svätú omšu“ a to sa spájalo aj s pomyslením na kňazstvo. Pevné rozhodnutie však prišlo až o niečo neskôr. Presne si pamätám deň, mesiac, rok i miesto, keď som pocítil akési Božie volanie, resp. začiatok hlbšieho vnímania duchovna. V detstve sme

sa so sestrou často hrávali na úradníkov a cez prázdniny som u starkej spolu s bratrancom veľmi rád pracoval s drevom (zatĺkanie klincov, práca s dlátom, pílkou) a túžil som vytvoriť nejakú sochu, alebo nejaký vynález. Na konci základnej školy a na začiatku gymnázia som uvažoval, že by som sa stal učiteľom dejepisu :-).

2. *Aký je tvoj najkrajší zážitok zo seminára?*

Pekných zážitkov sa za šesť rokov v seminári nazbiera veľmi veľa. Či už ide o rôzne akcie, alebo o jednoduché posedenia si s bratmi. Tí, čo ma bližšie poznajú, vedia, že neraz som terčom doťahovania a doberania. Môžem povedať, že aj takéto veci pre mňa patria k tým pekným zážitkom, na ktoré nezabudnem :-). Osobne však medzi jedny z najkrajších udalostí patrí vlnajšia púť do Svätej zeme.

3. *Čo je podľa teba najdôležitejšie pre zachovanie si povolania ku kňazstvu?*

Byť s Kristom, nachádzať si pre neho čas, počúvať ho, pýtať sa, hľadať ho, nechať sa ním viesť, objavovať ho v ľuďoch, v tých, s ktorými sa dennodenne stretávame. Jednoducho, byť s ním, pretože keď stratíme pred svojich očí jeho, stratíme zmysel nášho budúceho smerovania, nášho cieľa. Pre kňaza je nesmierne dôležité spoločenstvo. Vytvárať spoločenstvo s kňazmi, stretávať sa, rozprávať sa, nájsť si čas na spoločný oddych.

Vkladaním rúk a konsekračnou modlitbou kardinála Jozefa Tomka sa zo siedmich diakonov 9. júna 2012 o 10.00 hod. v Kostole Nanebovzatia Panny Márie v Banskej Bystrici stanú novokňazmi. Okrem toho 16. júna sa v Tmave stane taktiež Kristovým kňazom aj Martin Klement, ktorý v našom seminári absolvoval prvé štyri roky formácie. Všetkým zo srdca prajeme, aby si tak dobre počínali vo svojom kňazstve, ako to dokázali spomínaní diakoni prvotnej Cirkvi!

Za odpovede ďakuje **Marián JUHANIAK, 2. ročník**
foto: Dominik Jáger, archív novokňazov

HUDBA – SVEDOK BOŽÍ

Pri bližšom pohľade na hudbu, a celkom zvlášť na hudbu liturgickú, môžeme povedať, že človek v hudbe komunikuje a dotýka sa svojho Tvorcu, ktorý sám je tým najväčším Hudobníkom.

„To je nádhera!“ Často práve takto reaguje človek, ktorý zažil niečo povznášajúce, čo v ňom rozvibrovalo jeho vnútro. Zvyčajne človek opisuje stretnutie s krásou ako čosi príjemné, vznešené, niečo, čo ho presahuje a predsa je v ňom prítomné.

Hudba – reč Boha

Keď sa pozrieme na akékoľvek náboženstvo, len veľmi ťažko nájdeme také, kde by hudba nemala svoje miesto. Jeden z dôvodov je určite ten, že hudba dokáže najlepšie vyjadriť transcendentnosť. Človek ňou akoby vystieral ruky k tomu, čo ho presahuje. Mohli by sme ísť ešte ďalej a povedať, že hudba sama môže byť pre niekoho i dôkazom existencie Boha.

Bolo by veľmi málo, keby sme hudbu obmedzili len na akúsi skrinku ľudských nálad. Isteže, je veľkým obohatením pre človeka, keď môže práve cez ňu vyjadriť to, čo práve vnútorne prežíva, keď sa cez hudbu môže prihovoriť druhému človeku. Avšak tu ľudská bytosť stále ostáva pri sebe samom. Je však potrebné ísť k samotnému jadrú, k samotnému bytiu človeka. Hudba totiž dokáže v človeku rozochvieť strunu, na ktorú hrá sám Boh.

Hudba na pápežskom dvore a v našom seminári

Už od prvých storočí bola hudba pevnou súčasťou liturgie a prešla dlhým historickým vývojom. Každá doba v nej zanechala svoj odtlačok, pričom sa snažila o pravú umeleckosť a posvätnosť.

Obdobie pápeža Gregora Veľkého (590-604) bolo jedným z takýchto dôležitých

vyformovala skupina spevákov so špeciálnym hudobným vzdelaním podobne, ako to bolo u lektorov. Úlohou schóly bolo hudobne stvárňovať bohoslužby na pápežskom dvore a v štáciových kostoloch. Schola cantorum v Ríme bola príkladom interpretácie liturgických spevov svojej doby nielen čo do obsahu, ale aj čo do majstrovstva prednesu.

Náš seminár, ako aj ostatné semináre na Slovensku, má taktiež svoju scholu cantorum. Jej jedenásti členovia nie sú žiadnymi školenými spevákmi, ako to bolo kedysi, no každý z nich má prirodzené spevácke vlohy a hudobný sluch, ktoré sú v každom vokálnom telese nevyhnutné. Jej repertoár tvoria z veľkej časti práve gregoriánske spevy, ktoré zaznievajú najčastejšie počas latinských svätých omší jedenkrát týždenne. Okrem toho schóla prispieva svojim spevom k väčšej slávnostnosti liturgie v seminári aj iným repertoárom, v ktorom nechýbajú ani skladby súčasných autorov. Schóla príležitostne hudobne stvárňuje liturgiu aj v rôznych farnostiach Banskobystrickej diecézy.

Hudba v našich chrámoch

Ako je to však s liturgickou hudbou v našich chrámoch? Na túto otázku najlepšie odpovie každý z nás. Zrejme nebudeme príliš úprimní, keď povieme, že cirkevná hudba na Slovensku sa teší svojmu rozkvetu a má vytvorené podmienky pre svoj rozvoj. Skôr naopak. Hudba v liturgii je u nás problematikou, ktorej sa žiaľ nevenuje dostatok pozornosti. A tak v našich chrámoch môžeme byť svedkami najrôznejších interpretácií či repertoáru. Je pozoruhodné, že hoci už prešlo vyše dvadsať rokov od pádu komunizmu, stále u nás nie sú vytvorené adekvátne podmienky pre rozvoj cirkevnej hudby. Možnosť jej štúdia bola síce na konzervatóriách a vysokých školách obnovená, avšak počet absolventov klesá, pretože vyštudovaní cirkevní hudobníci

historických medzníkov. Tento pápež sa pričínal o reformu liturgickej hudby, keď dal podnet na zozbieranie a usporiadanie liturgických spevov rímskej liturgie a určil spôsob ich použitia. Podľa neho bol neskôr pomenovaný gregoriánsky chorál – jednodhlasný latinský vokálny liturgický spev rímskej Cirkvi. Tento pápež si určite uvedomoval nezastupiteľnú hodnotu cirkevnej hudby. Podľa tradície sa práve on považuje za zakladateľa scholy cantorum (spevácka škola), profesionálneho speváckeho zboru na pápežskom dvore, z ktorého sa postupne

Hovorí sa, že Bach nám dal v hudbe Božie slovo, Mozart Boží smiech a Beethoven Boží oheň. A Boh nám dal hudbu, aby sme sa mohli modliť bez slov. Hudba je sviatostná. Naznačuje už prítomnú spiritualitu a zároveň spôsobuje jej ešte silnejší vzrast. V teologickom jazyku sviatostí hudba naznačuje a spôsobuje milosť.

J. M. Talbot: Hudba – radosť i služba

nenachádzajú uplatnenie vo svojom „remesle“ a dostatočnú ústretovosť i ohodnotenie zo strany Cirkvi. Stálo by za zamyslenie, kde by bola chrámová hudba teraz, nebyť trnavského skladateľa a organistu Mikuláša Schneidra – Trnavského (1881 – 1958), ktorý nám zanechal Jednotný katolícky spevník (1937), dôvod našej hrdosti. Vyštudoval kompozíciu, hru na organe a bol regenschori v Dóme sv. Mikuláša v Trnave. Bez jeho hudobného vzdelania a prostriedkov na živobytie by toto dielo iste nemohlo uzrieť svetlo sveta.

Myslím si, že je veľmi potrebné začať sa do hĺbky zaoberať touto otázkou, neuspokojovať sa s čiastkovými riešeniami a vrátiť cirkevnej hudbe profesionálnejší prístup. Keď ide o vymalovanie kostola, či o vydanie hudobného albumu, človek dokáže vynaložiť obrovské úsilie, len aby jeho dielo bolo kvalitné a páčilo sa čo najväčšiemu okruhu ľudí. Prečo v oblasti chrámovej hudby nedokážeme vynaložiť aspoň porovnateľné úsilie? V čom tkvie problém, keď sa v našich kostoloch uspokojíme s hudobným priemerom? Sme azda málo citliví na krásu? Akoby sme takto hovorili Bohu: „Bože, to ti musí stačiť.“

Táto problematika má však ďalekosiahlejšie následky, ako sa na prvý pohľad môže zdať. Tak ako má kvalitná liturgická hudba schopnosť priťahovať k Bohu, posväcovať človeka, ba dokonca prispieť k jeho obráteniu, tak na nízkej umeleckej úrovni interpretovaná sakrálna hudba môže mať opačný efekt. Náš pohľad na túto vec môže byť, žiaľ, až taký deformovaný, že hudbu v kostole jednoducho len „trpíme“, alebo si ju ani poriadne nevšímame, lebo sme si navykli na to, že je taká, aká je, a nemusí vo mne vyvolávať nijakú odozvu. Človek ostáva človekom aj pri vstupe do chrámu a prvým svedkom Boha je preňho samotný chrám, jeho maľby, sochy či hudba, ktorá v ňom znie.

Kiežby i Cirkev na Slovensku docenila úlohu cirkevnej hudby. Druhý vatikánsky koncil nás k takémuto úsiliu nabáda: „Hudobná tradícia všeobecnej Cirkvi je poklad neoceniteľnej hodnoty. Vyniká nad ostatné umelecké prejavy...“ (konštitúcia *Sacrosanctum concilium* 112). A ďalej: „Poklad sakrálnnej hudby treba čo najstarostlivejšie uchovávať a zveľaďovať“ (SC 114). Napokon Koncil odporúča, „aby sa založili vyššie inštitúty pre sakrálnu hudbu“ (SC 115).

Majme odvahu vykročiť a hľadať spôsoby, ako dať liturgickej hudbe miesto, ktoré jej právom prináleží. Je to totiž nádoba určená na vznešené ciele, ktorá nám má pomáhať priblížiť sa viac k Bohu, ba ho cez krásu hudby i zakusovať.

Ako duchovne nevyhorieť?

*Touto témou sme sa my bohoslovci zaoberali na predposlednej tohtoročnej duchovnej obnove, ktorá sa v našom seminári uskutočnila 21. apríla 2012. Tému nám priblížil kňaz prof. ThDr. **Stanislav Vojtko**, PhD., z Inštitútu rodiny Jána Pavla II. a zároveň farár vo Svätom Jure.*

Duchovné vyhorenie spôsobujú **viaceré faktory**. Prvým z nich je snaha byť na prvom mieste – byť ako Boh. To znamená, že človek poháda samotným Bohom, je pyšný, egoistický a vlastne hlúpy. Práve koreň problémov súčasného človeka pochádza z jeho nedostatku viery. Viera je koreňom duchovnej vyrovnanosti, ktorej príkladom je súčasný pápež Benedikt XVI. Veď aj v jednom zo svojich príhovorov povzbudzuje ľudí, aby sa neodkláňali od viery, ale boli v nej hlboko zakorenení: „Byť v Cirkvi znamená byť v Pánovej sieti, a nie v nejakom cudzom spolku.“

Aký je asi duchovný stav súčasnej spoločnosti, Cirkvi, rodiny a jednotlivca? Sme ovplyvňovaní liberalizmom a sekularizmom. Tu však nie je dôležitá modernizácia **viery**, ale jej **znovuobjavenie**. Úpadok viery v dnešnom svete spôsobuje slepá poslušnosť, nepravá viera a deformácia identity človeka. Dnešní ľudia si nevedia nájsť čas na druhých, sú v neustálom strese, depresii, zameriavajú sa na detaily, väčšinou chcú robiť všetko sami, nenechajú si poradiť od druhých... a bolo by možné vymenovať ešte mnoho vecí. Ony sú druhým faktorom, ktorý ovplyvňuje naše duchovné vyhorenie.

Ako proti vyhoreniu bojovať? Podľa bl. Jána Pavla II., „muža ticha a modlitby“, je potrebná častejšia modlitba a ticho, cez ktoré sa nám Boh dokáže prihovoriť a viac priblížiť. Mali by sme sa častejšie zaujímať o problémy iných, podeliť sa aj so svojimi vlastnými problémami a nájsť si cestu, ktorá by nás inšpirovala – cestu spirituality.

Ďalším „liekom“ proti duchovnému vyhoreniu je **rast** našej **osobnej viery**, ktorá by nemala byť nejakým vonkajším prejavom, ale predovšetkým prejavom, ktorý vychádza z najhlbšieho vnútra, zo srdca. Krásny príklad nám zanechali emauzskí učeníci, ktorí sa stretli s Ježišom na ceste do Emauz, a pritom ho nepoznali. Avšak ich stretnutie s ním v nich zanechalo nezmazateľnú stopu, ktorá v nich premenila pravú vieru. Výzva na čítanie Svätého písma je čoraz viac zdôrazňovaná, a to najmä v dnešnej dobe.

Kňaz dneška ako trpiteľ a zmierovateľ

*Uprostred hokejového ošiaľu počas majstrovstiev sveta sme si v sobotu 12. mája 2012 našli čas na vnútorné stíšenie počas poslednej duchovnej obnovy, ktorú viedol ICDr. **Jozef Kuneš**, PhD., farár v Podkoniciach. Nosnou témou bol kňaz vo svetle dvoch udalostí zo života Krista – utrpenia v Getsemanskej záhrade a utíšenia búrky na mori. Dve udalosti, ktoré by mali nachádzať odozvu aj v našom bohosloveckom živote a ďalej aj v pastorácii.*

Vo svojej prvej úvahe sa otec Jozef zameral na kňaza vo svetle Kristovho utrpenia v Getsemanskej záhrade. Vidíme tu Krista, ako sa modlí sám, a podobne aj kňaz v pastorácii sa modlí sám. Kristus je sám so svojím bremenom, aj kňaz je sám so svojím bremenom – hriechmi iných, starosťami iných, vlastnou slabosťou...

Ako sa Kristus rozdal pre iných, tak aj kňaz sa dennodenne rozdáva pre iných. Ako Kristus zažíval sklamania, tak aj kňaz zažíva sklamania – mnohí ho nepoznajú, kňaz sa snaží človeka duchovne viesť, často jeho úsilie vyjde nazmar. Kňazi sa trápia aj za tých, ktorí sa netrápia. Byť zjednotený s Kristom, zjednotený v jeho myslí, v ktorej sa nachádza utrpenie pre druhých. Keďže sme vštepení do Kristovho kňazstva, nedá sa žiť bez toho, aby sme sa netrápili pre druhých. Kňaz, podobne ako Apoštol, má dopĺňať na svojom tele Kristovo utrpenie.

V druhej úvahe uvažoval nad utíšením búrky na mori. Túto udalosť pretransformoval do poslania kňaza upokojuvať búrky v ľudských srdciach. Kňaz má byť nositeľom pokoja a tento pokoj, ktorý má, odovzdáva ďalej. Má byť tiež mužom modlitby, tým, kto má záujem o druhého, aj keď je to na úkor jeho voľného času. Kňaz by si mal nájsť čas aj na oddych, vypnutie od pastorácie, od toho, čo trápi iných.

Zmysel kňazstva má byť v obete a jeho naplnenie v službe druhým. Kňaza teší, keď sa niekto po dvadsiatich rokoch vyspovedá a zomiera zmierený s Cirkvou a Bohom. Má byť aj zmierovateľom rozvadených rodín. Kňaz má byť „alter Christus“, má sa obetovať pre druhých.

Vo svojom príhovore vo svätej omši o. Jozef predstavil kňaza ako vojaka v boji so zlom a svetom. Nie je kdesi vzadu, ale je priamo v prvej línii. Kňaz nemá tajiť skutočnosť, že je povoláný samotným Kristom ako pokračovateľ boja so zlom a svetom. Aj v tomto duchovnom boji je kňaz v pokušení rezignovať. Alebo zostane bojovať a vytrvá až do konca.

Povolanie...

... v hlinených nádobách

Povolanie kňaza, to je poklad ukrytý v hlinených nádobách. Tým sa chce vyjadriť krehkosť tohto vzácneho daru, takého vzácneho v každej dobe. Človek je krehký. On je tou nádobou, do ktorej bolo toto povolanie vložené. A pre túto krehkosť je kňazom potrebné dennodenne sa upevňovať.

Hlina na to, aby spevnela, je potrebné, aby bola vypálená. Kristus, jeho Srdce, „horiace ohnisko lásky“, je tým plameňom, ktorým má horieť srdce kňaza. Tou láskou sa má upevňovať, aby sa nerozbilo. Aby vydržalo a kňazské povolanie sa v ňom udržalo. Táto nádoba sa má neustále upevňovať a stvárňovať. O každom kňazskom povolaní sú platné slová adresované sv. Pavlovi: „Jeho som si vyvolil za nádobu, aby zanesol moje meno...“ (Sk 9, 15). Preto musí byť povolaný blízko Stvoriteľa. Blízko toho, ktorý túto nádobu utvoril, a preto jedine on najlepšie vie, ako ju dotvárať.

Cirkev zasväcuje každého, kto sa chce stať jej kňazom, do štúdia pravdy, do poznania ľudských i božských skutočností a do tajomstiev Zjavenia. Preto štúdium je druhou veľkou zložkou prípravy na kňazstvo. Toto štúdium by malo byť dnes dôkladné, hlboké a všestranné, aby kňaz mohol hovoriť ako znalec právd, skutočností a tajomstiev viery, ako znalec vecí Božích i vecí človeka.

Ján Chryzostom Korec:
Kristov kňaz

Už som raz písal, že mladík, ktorý pocítil povolanie, odchádza do domu Otca, aby sa tam formoval. Aká je to formácia? Sú v nej zahrnuté štyri roviny, a to rozmer ľudský, duchovný, intelektuálny a pastoračný. Kňaz musí byť človekom schopným vstúpiť do vzťahu s iným človekom. Nesmie byť čudákom, ktorý nemá pochopenie pre ľudské problémy a starosti tohto sveta. Ak by toto nedokázal pochopiť, nemôže pochopiť človeka a potom nemôže s ním viesť dialóg. Ak má kňaz pochopenie pre veci ľudské, potom môže ľahšie priblížiť človeku aj to Božie. Kňaz sa má tiež naučiť objaviť v sebe ducha, ktorého je potrebné v ňom roznieť. A to môže darca tohto Ducha urobiť len vtedy, ak

mu je to dovolené a človek je ochotný spolupracovať. Len s týmto Duchom a v ňom môže byť kňaz pastierom múdrom a rozumným, silným, nábožným a láskavým, ako i verným nasledovníkom svojho Majstra – Učiteľa.

V dnešnom zmätenom svete je tiež potrebný vzdelaný kňaz. Každá doba si vyžaduje učených kňazov, ktorí dokážu povedať: „Tadiaľto cesta nevedie“, a budú schopní obrániť Cirkev. Kňaz má byť však predovšetkým vzdelaný v láske. Musí sa nechať viesť láskavým hlasom Dobrého pastiera. Hlasom, ktorý sa nejedna dejiná doba snažila umlčať. A ten hlas znel, znie a bude zaznievať. Keď sa nechá viesť týmto hlasom, stane sa aj on Dobrým pastierom.

Vzhľad nádoby sa mení, ale forma ostáva. Podstatou je Boží duch, ktorý oživuje, ostatné je už len „dekorácia“. Svet sa mení, človek sa mení. To, čo zapôsobilo na človeka pred piatimi rokmi, to už mladého človeka súčasnosti neupúta. Preto musí kňaz hľadať neraz zvláštne cesty, ako sa priblížiť súčasnému modernému človekovi. A to je tá dekorácia.

Kiež Pán v každej dobe vzbudzuje nové duchovné povolania. Aby sa mladí ľudia nezľakli hlasu, ktorý ich volá, ani doby, do ktorej ich volá. A aby boli – aj keď vedomí si svojej krehkosti a slabosti, svojich nedostatkov – vždy ochotní odpovedať na Jeho hlas. Pretože dielo božského Majstra je veľmi dobré (porov. Gn 1, 31).

Marián HUSÁR, 3. ročník

Ak kňaz má strhávať k viere a k životu z viery, musí byť sám naplnený vierou a z viery žiť. Ak má zapalovať, musí sám horieť. Ak má svietiť, musí byť svetlom. To je nemožné bez duchovného života, bez života milosti, bez modlitby, bez života sviatostného, bez lásky a pokory, bez poslušnosti a oddanosti Cirkvi. To nejde bez úsilia patriť naskrz Kristovi. Už od stáročí sa hovorí, že slušný kňaz zanecháva ľud bezbožný, kňaz nábožný vychováva ľud slušný, svätý kňaz vedie ľudí k nábožnosti a svätosti.

Ján Chryzostom Korec: *Kristov kňaz*

Je umelé oplodnenie naozaj pomocou?

Plodom manželskej lásky je potomstvo. Nie všetkým manželom však príroda dopraje, aby mohli počať dieťa prirodzeným spôsobom. Majú manželia právo na to, aby mali dieťa, aj keď ho prirodzene mať nemôžu? Kde tu existujú nejaké hranice? A prečo by vôbec mali existovať?

Problém neplodnosti

Moderná doba so sebou prináša nevídané možnosti vo všetkých oblastiach vedy a techniky. Inak tomu nie je ani v oblasti medicíny, vďaka ktorej sa dnes presadzuje aj liečba neplodnosti. Problém neplodnosti sa dnes ukazuje ako veľký, ba má stále rastúcu tendenciu a v súčasnosti je neplodný každý piaty pár. Kým v iných prípadoch lekári choroby liečia, v prípade neplodnosti sa problém obchádza. Tzv. centrá asistovanej reprodukcie ponúkajú neplodným párom (ide, bohužiaľ, nie vždy o páry manželské) „pomoc“ nahrádzaním prirodzených spôsobov počatia a rôznymi spôsobmi „vzniku“ ich vlastného dieťaťa.

Podoby asistovanej reprodukcie

Umelé, resp. nie prirodzené počatie sa vykonáva viacerými spôsobmi. Podľa toho, či sa deje v tele alebo mimo tela ženy, rozoznávame techniky vnútrotelového a mimotelového oplodnenia. Z iného hľadiska môžu byť techniky homológne (darcami pohlavných buniek sú sami manželia) alebo heterológne (darcom nie je jeden z manželov).

Medzi najznámejšie a v súčasnosti najviac používané techniky asistovanej reprodukcie patria:

- **IUI** – vnútromaternicová inseminácia – ide o stretnutie spermií do maternice ženy; je najmenej invazívna, zároveň však najmenej úspešná; jej hlavným morálnym problémom je oddelenie počatia od manželského aktu, keďže spermie muža (bez ohľadu na to, či ide o manžela alebo nie) sa získavajú masturbáciou.
- **IVF + ET** – in vitro fertilizácia (oplodnenie „v skle“) a transfer embryí – umelé oplodnenie vo vlastnom slova zmysle; z tejto metódy sa vyvinú klasické „deti zo skúmav-

ky“; z morálneho hľadiska sa nielen že úplne obchádza manželský akt, ale keďže je zvyčajne technicky oplodnených viacero vajíčok, „zvyšné“ embryá sa buď vyhodia ako obyčajný biologický materiál, alebo za zmrazia.

- **ICSI** – metóda veľmi podobná oplodneniu in vitro (IVF), avšak oplodňuje sa plánovane len jediné vajíčko jedinou, vopred vybratou spermiiu; táto metóda je síce technicky najdokonalejšia, zároveň však najnásilnejšia a môže spôsobiť najviac poškodení vyvinutého plodu.

Prečo hovoríme nie

Cirkev sa cez svoje Magistérium vyjadrila k technikám a kultúre asistovanej reprodukcie vo viacerých dokumentoch. Prvou odpoveďou Cirkvi na problém oddeľovania jednotlivých významov manželského aktu bola známa a prelomová encyklika pápeža Pavla VI. *Humanae vitae* (1968). Špecificky sa téme umelého oplodnenia venovali inštrukcie Kongregácie pre náuku viery *Donum vitae* (1987) a neskôr *Dignitas personae* (2008).

Odmietavý postoj Cirkvi sa vyplýva z dvoch aspektov pohľadu. Cirkev pritom neodmieta umelé oplodnenie z princípu len preto, že je umelé.

Prvý aspekt vystihujú slová inštrukcie *Donum vitae* z jej úvodu, ktoré hovoria, že „s ľudským zárodokom treba zaobchádzať ako s osobou.“ Je teda nutné odmietnuť akúkoľvek manipuláciu s ľudskými embryami v ktorejkoľvek fáze ich vývinu. Každý počatý ľudský život si zasluhuje takú úctu, ako keby to bol už vyvinutý človek. Počatý človek nie je biologický materiál, s ktorým možno ľubovoľne zaobchádzať, a dieťa nie je tovar, ktorý si možno kúpiť.

Druhý aspekt odmietavého postoja Cirkvi k metódam umelého oplodnenia vyplýva z chápania manželstva. Jeho cieľom je jednota manželov a plodenie detí, pričom manželský akt v sebe nesie aspekt plodivý (prokreatívny) i zjednocujúci (unitívny) a jeden od druhého nemožno oddeliť. Je teda nutné odmietnuť akúkoľvek metódu, ktorá nahrádza manželské spojenie. Techniky získavania spermií či vajíčok mimo manželského aktu, prípadne dokonca za prítomnosti tretej osoby, sú morálne neprípustné. Naopak, za morálne prípustné sú považované tie techniky, ktoré nenahrádzajú manželský akt, ale ho len napomáhajú.

Cirkev však nechce hovoriť „nie“ manželom, ktorí skutočne trpia neplodnosťou. Riešenie ponúka *Katechizmus Katolíckej cirkvi*: „Manželia, ktorí už vyčerpali všetky zákonné lekárske prostriedky a naďalej trpia neplodnosťou, majú priľnúť k Pánovmu Krížu, prameňu všetkej duchovnej plodnosti. Môžu preukázať svoju veľkodušnosť prípadnou adopciou opustených detí alebo preukazovaním náročných služieb v prospech iných“ (čl. 2379).

Etické otázky sú aj pri téme umelého oplodnenia veľmi zložitú. Riešenie každého problému teda spočíva najmä v čistom pohľade na človeka a život.

„LÁSKA“ VYKÚPENÁ SKUTOČNOU LÁSKOU

Francine Riversová: Vykúpená láska. Kumran, 2012.

Obal, ktorý vyzerá ako z toho najsentimentálnejšieho románu, už na prvý pohľad naznačuje, že pôjde o knihu plnú romantiky, vzťahov a Lásky. Áno, píšem Lásky, a nie lásky, lebo na obálke knihy sa nachádza aj krátka veta: *Nadčasový príbeh odpustenia a bezpodmienečnej lásky.*

Autorka Francine Riversová je známa knihami o mioriadnych biblických ženách. Tento raz prináša príbeh, pri ktorého písaní sa okrem iného nechala inšpirovať predovšetkým Svätým písmom, a to konkrétne Knihou proroka Ozeáša.

Dej nás privádza na západné pobrežie Ameriky do obdobia zlatej horúčky v 19. storočí. Tu sa pred nami odvíja príbeh mladej prostitútky Anjely. Krásnej a zvodnej, ale i chladnej bez pocitov a emócií. Zlo, ktoré z nej urobilo predmet uspokojovania tých najhorších ľudských vášní, ju tak zranilo a poznačilo, že okolo seba postavila nepreniknuteľný múr, ktorý od nej odrážal aj ten najmenší lúč emócií a citu a takto ju chránil pred ďalšou neznesiteľnou bolesťou. Dobre vedela, že muži sa mohli zblázniť, aby si ju získali, no bola si vedomá, že aj rohožka pred jej dverami bola viac ľúbená ako ona. Stala sa symbolom skazenosti a mravnej nezriadenosti. Vtedy k nej prichádza Michael. Muž, ktorý je na druhej strane ideálom ušľachtilosti a dobra. A práve tento muž jej ponúka svoju lásku. Od tohto okamihu sa stávame svedkami stretnutia svetla a tmy, ktorými boli ich vnútra naplnené, a ich vzájomného zápasu.

Kniha, hoci tak môže svojím obalom alebo zápletkou pôsobiť, naozaj nie je žiadne sentimentálne kliše, ktoré plní ženské oko slzami. Je to dielo premyslené, kde postavy uvažujú racionálne a adekvátne svojmu poznaniu, myšlienky nie sú povrchné a psychika postáv a ich vzťahov je dôkladne a veľmi zaujímavo rozobratá.

Takéto dielo, ktoré síce vzhľadom na svoj obsah nie je určené deťom, no zároveň má vďaka svojej forme a štýlu veľký potenciál osloviť mládež, ako i všetkých ľudí, ktorí hľadajú odpovede na otázky týkajúce sa lásky, je v dnešnej dobe, keď je nám láska prezentovaná len ako čosi, čo nás má urobiť šťastných, a úplne sa zabúda na jej zmysel sebadarovania, rozmer odpustenia a bezpodmienečnosti, je ako voda, čo svojou vlhokou zavláži vyschnutú a pustú zem, z ktorej konečne môže, pod nánosom rôznej špiny, vyrásť kvet ozajstnej lásky.

František VEVERKA, 4. ročník

*Ďakujem tomu, ktorý ma posilnil,
Kristovi Ježišovi, nášmu Pánovi,
že ma uznal za verného a zveril mi službu.
(1Tim 1, 12)*

DIAKONI 2012

Martin Kňážek, Dušan Rončák, Ján Jáger, Pavel Gyurász, Martin Kováč

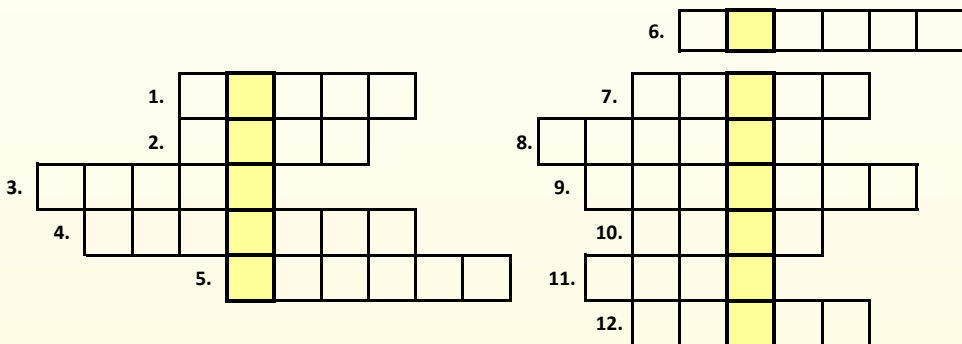
Tajnička

Milí čitatelia, blíži sa čas dovolení a prázdnin, ktorý je pre mnohých časom oddychu a naberania nových síl. Na tieto chvíle sme pre Vás pripravili tajničku, v ktorej po vyriešení zistíte meno svätca – autora slov:

“Rozvážnosť má dve oči: jedno, ktoré hľadá dopredu na to, čo vykonať, a druhé, ktoré hľadá dozadu na to, čo sme vykonali.”

(Ako pomôcku uvádzame v zátvorke značku biblického spisu, v ktorom nájdete odpoveď.)

1. V ktorom meste ustanovili Roboama za izraelského kráľa? (1 Kr)
2. Ako sa volá Sárina slúžka, ktorá porodila Abrahamovi prvorodeného syna Izmaela? (Gn)
3. Ako sa volal Peter pôvodným menom? (Mt)
4. Do ktorého kraja sa všetci rozprchli, keď sa začalo prenasledovanie po Štefanovom ukameňovaní? (Sk)
5. Odkiaľ pochádzal Šimon, ktorý Pánovi pomohol niesť kríž? (Lk)
6. Ktorý kňaz a zákoník bojoval za zachovanie zákona po návrate z exilu? (Neh)
7. Na ktorom ostrove stroskotal Pavol na ceste do Ríma? (Sk)
8. Ako sa volá sudca, ktorý bojoval proti Madiančanom iba s tristo mužmi? (Sdc)
9. Kde mal sídlo kráľ Nabuchodonozor? (Dan)
10. Ktorý prorok bol pastier a narezávač poľných fíg? (Am)
11. Ako sa volal prvý kráľ, ktorého pomazal Samuel? (1 Sam)
12. Z ktorej krajiny si vzal Šalamún princeznú za manželku? (1 Kr)

Aj tentoraz očakávame vaše riešenia na našej adrese. Jednému vyžrebovanému čitateľovi venujeme vecnú cenu. Riešením tajničky z minulého čísla bol **sv. František Saleský**. Výhercami sa stali pani Tršková, Mgr. Valéria Krnčanová a Boris Kollár, ktorým venujeme predplatné časopisu na rok 2012. Srdečne blahoželáme!

Príjemný oddych pod ochranou Najvyššieho želá **Martin MIHÁL, 1. ročník**

dodá LÚČ

Verný

*Pred tebou sa skláňam, Pane,
v päste stláčam svoje dlane.
Vo vernosti pevnej vanie
nebezpečné odhodlanie.*

*V pokore sa stráca bolesť
Zo strachu sa stáva povosť
Rutina je moja pestrosť
Taký zázrak tvorí vernosť*

Výzva na pokoj

*Povedz, nie je krásne, keď slnko zapadá?
Keď farbami horí každá záhrada?
Na chvíľu sme všetci ako slnečnica.
Nemé ľudské oči túžia rozlúčiť sa.*

*Všetko stojí. Len tá krátka chvíľa
je tak blízko, možno už len jedna míľa...
a zapadne.
Rozprávková poezia
krehučko ťa napadne.*

Juraj KISS, 1. ročník